

Besluit van Gedeputeerde Staten
van Limburg

Vergunning

Artikel 2.7, tweede lid, Wet natuurbescherming

Ontheffing

Artikel 3.8, eerste lid, Wet natuurbescherming

Gemeente Valkenburg aan de Geul
Kerstmarkt 2017 – Gemeentegrot en Fluweelengrot
te Valkenburg

Zaaknummer: 2017-203434

Kenmerk: 2018/19527

d.d. 22 maart 2018

Verzonden: 26 maart 2018

Inhoud

1.	Besluit	4
1.1	Afschriften	5
2.	Voorschriften	6
2.1.	Algemene voorschriften - Natura 2000 en soortenbescherming	6
2.2.	Additionele voorschriften ontheffing soortenbescherming	6
2.3.	Voorschriften Gemeentegrot - Natura 2000 en soortenbescherming	7
2.4.	Voorschriften Fluweelengrot - Natura 2000 en soortenbescherming	8
2.5.	Vleermuismonitoring	8
2.6.	Klimaatmonitoring	8
3.	Procedure	9
3.1.	Aanvraag	9
3.2.	Bevoegd gezag	9
3.3.	Procedure	10
3.4.	Ambtshalve wijziging	10
2.5	<i>Vleermuismonitoring</i>	10
3.5.	Rechtsbescherming	10
4.	Aanvraag	12
4.1.	Gemeentegrot	12
4.2.	Fluweelengrot.....	14
4.3.	Planning	15
5.	Overwegingen Natura 2000	16
5.1.	Beoordelingskader	16
5.2.	Kenmerken Natura 2000-gebied 'Geuldal'	16
5.3.	Habitattypen	18
5.4.	Habitatsoorten	18
5.5.	Effecten	19
5.6.	Effecten op habitatsoorten	20
5.6.1.	Meervleermuis.....	20
5.6.2.	Ingekorven vleermuis	21
5.6.3.	Vale vleermuis.....	21
5.7.	Conclusie Natura 2000.....	22
6.	Overwegingen Soortenbescherming	23
6.1.	Beoordelingskader	23
6.2.	Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten § 3.2	23
6.3.	Betrokken vleermuissoorten	23
6.3.1.	Andere bevredigende oplossing	23
6.3.2.	Belang	24
6.3.3.	Staat van instandhouding	24
6.4.	Conclusie soortenbescherming.....	27

7.	Mitigerende maatregelen	28
7.1.	Gemeentegrot	28
7.2.	Fluweelengrot.....	30
8.	Zienswijzen	32
9.	Conclusie	34
	Natura 2000	34
	Soortenbescherming	34

1. Besluit

Gedeputeerde Staten van Limburg hebben op 23 juni 2017, aangevuld op 7 september 2017, een aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming (Wnb) en ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb ontvangen van Arcadis, namens gemeente Valkenburg aan de Geul. De aanvraag betreft het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg, in het leefgebied van watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*myotis dasycneme*), ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*), baardvleermuizen (*Myotis mystacinus/brandtii*), vale vleermuis (*Myotis myotis*), franjestaart (*Myotis nattereri*) en grootoorvleermuis (*Plecotus auritus/austracius*) en in het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2017-203434.

Gedeputeerde Staten van Limburg besluiten, gelet op het bepaalde in de Wnb en de overwegingen die ten grondslag liggen aan dit besluit:

1. aan de gemeente Valkenburg aan de Geul een tijdelijke vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid van de Wnb en een tijdelijke ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb, te verlenen in het kader van de kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg.
2. dat voornoemde ontheffing wordt verleend van de volgende verboden handelingen:
 - het opzettelijk verstoren en het beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaats of rustplaats van watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis, artikel 3.5, lid 2 en lid 4, Wnb;
3. aan de vergunning en ontheffing de voorschriften te verbinden, zoals opgenomen in hoofdstuk 2;
4. dat de vergunning en ontheffing met betrekking tot het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2017 geldig zijn van 20 oktober 2017 tot en met 15 januari 2018;
5. dat de vergunning en ontheffing met betrekking tot de monitoring en beoogde mitigerende maatregelen van kracht blijven totdat aan alle voorschriften is voldaan;
6. dat de aanvraag en de bijbehorende stukken ontvangen op 23 juni 2017, aangevuld op 7 september 2017, deel uitmaken van de vergunning en ontheffing, behoudens en voor zover daarvan bij dit besluit niet wordt afgeweken.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

drs. M.G.P.I. Arts
Kwartiermaker Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH)

1.1 Afschriften

Dit besluit en de ontheffing zijn verzonden aan:

- Gemeente Valkenburg aan de Geul, postbus 998, 6300 AZ te Valkenburg.

Een afschrift van dit besluit en de ontheffing is verzonden aan:

- Arcadis, Postbus 1632, 6201 BP te Maastricht.
- Stichting Ecologisch Vleermuis Onderzoek Nederland, Rijnlaan 153, 2105 XM te Heemstede.
- Stichting Natuurlijk Geuldal, Keutenberg 5, 6305 PP te Schin op Geul.

2. Voorschriften

Aan deze vergunning en ontheffing worden de volgende voorschriften verbonden:

2.1. Algemene voorschriften - Natura 2000 en soortenbescherming

1. Tijdens het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2017 dient een afschrift van dit besluit op de locatie van de kerstmarkt 2017 aanwezig te zijn en op verzoek aan een toezichthouder van de provincie Limburg ter inzage te worden gegeven.
2. Met inachtneming van onderstaande voorschriften, dienen de maatregelen uitgevoerd te worden zoals beschreven in de volgende bij de aanvraag gevoegde rapporten:
 - Passende beoordeling kerstmarkt 2017 Gemeentegrot Valkenburg, 23 juni 2017, referentie 079455262 0.2
 - Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming kerstmarkt Gemeentegrot, 23 juni 2017, referentie 079464968 A
 - Passende beoordeling kerstmarkt Fluweelengrot Valkenburg 2017, 23 juni 2017, referentie 079459083 0.1
 - Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming kerstmarkt Fluweelengrot, 23 juni 2017, referentie 079464972
3. De houder van de vergunning en ontheffing stelt ten minste één week voorafgaande aan het treffen van de mitigerende en/of compenserende maatregelen, voor zover die niet (geheel) samenvallen met de periode van het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt, het bevoegd gezag op de hoogte van de data en tijdstippen waarop mitigerende en/of compenserende maatregelen worden uitgevoerd en worden afgerond. Deze melding kan per post verstuurd worden naar postbus 5700, 6202 MA Maastricht of via de Berichtenbox voor bedrijven, onder vermelding van het zaaknummer.

2.2. Additionele voorschriften ontheffing soortenbescherming

4. De ontheffing wordt slechts voor de onder hoofdstuk 1 genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
5. De ontheffing geldt alleen voor de handelingen die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
6. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg, gelegen in de gemeente Valkenburg aan de Geul aan de Daalhemerweg, één en ander zoals is weergegeven op pagina 8, figuur 2, van het bij de aanvraag gevoegde rapport *Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming kerstmarkt Gemeentegrot, 4 september 2017, referentie 079540666 0.9* en op pagina 7, figuur 1, van het bij de aanvraag gevoegde rapport *Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming kerstmarkt Fluweelengrot, 4 september 2017, referentie 079540667 0.9*.
7. De houder van de ontheffing dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het oprichten, exploiteren en afbreken van de kerstmarkt 2017 andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen.

2.3. Voorschriften Gemeentegrot - Natura 2000 en soortenbescherming

Uitvoering kerstmarkt

8. er mogen maximaal 1.500 personen, inclusief standhouders en personeel, tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt in de Gemeentegrot aanwezig zijn;
9. voor bezoekers zijn de openingstijden van de Gemeentegrot tijdens de kerstmarkt als volgt:
 - a. maandag t/m donderdag 10.00- 20.00 uur
 - b. vrijdag en zaterdag 10.00- 21.00 uur
 - c. zondag 10.00- 20.00 uur
 - d. kerstavond (23 december 2017) 10.00- 18.00 uur.
10. bezoekers van de Gemeentegrot dienen gebruik te maken van de hoofdingang bij de Cauberg;
11. versterkte sfeermuziek mag enkel worden afgespeeld met een geluidsstrekte van maximaal 80 dB(A) op zendniveau;
12. op het voorterrein van de Gemeentegrot tegenover Cauberg 9 te Valkenburg, mogen geen (muziek)activiteiten plaatsvinden;
13. in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen mogen niet geblokkeerd worden door de inrichting van het voorterrein;
14. in de Gemeentegrot mag enkel op of in elektrische toestellen gebakken of gebraden worden. Dranken en etenswaren mogen enkel in zogenaamde "Hot-pots" of per magnetron verwarmd of warm gehouden worden;
15. tijdens de kerstmarkt en gedurende de op- en afbouw moeten de deuren bij de ingang open staan.

Mitigerende maatregelen

In de Gemeentegrot dienen de volgende mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd vóór en tijdens het evenement:

Code	Maatregel
Bravo1	In zone Bravo worden voor geen enkel doel verwarmingsbronnen gebruikt.
Bravo2	In zone Bravo worden geen geurkaarsen en/of wordt geen wierrook gebruikt.
Bravo3	In zone Bravo worden achter de kerststands gordijnen opgehangen aan de zijde van het Oude deel. Deze gordijnen dienen de uitwisseling van lucht en licht tegen te gaan tussen het gebied van de kerstmarkt en het Oude deel.
Additioneel	In november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Gemeentegrot (lopend of met de elektrische trein)
Additioneel	Gedurende de kerstmarkt en de op- en afbouw wordt de Cave-experience (licht en geluidshow ter hoogte van het Romeinse deel) niet gehouden

2.4. Voorschriften Fluweelengrot - Natura 2000 en soortenbescherming

Uitvoering kerstmarkt

16. er mogen maximaal 1.035 personen, inclusief standhouders en personeel, tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt aanwezig zijn;
17. voor bezoekers zijn de openingstijden van de Fluweelengrot tijdens de kerstmarkt als volgt:
 - a. maandag t/m donderdag 10.00- 19.00 uur
 - b. vrijdag en zaterdag 10.00- 20.00 uur
 - c. zondag 10.00- 18.00 uur
18. bezoekers van de Fluweelengrot dienen gebruik te maken van de hoofdingang aan de Daalhemerweg;
19. versterkte sfeermuziek in het deel van de kerstmarkt, op het pleintje voor de ingang van de Fluweelengrot en aan de voet van de trappen naar de kasteelruïne, dient enkel te worden afgespeeld van 10.00 uur tot sluitingstijd van de kerstmarkt;
20. versterkte sfeermuziek in het deel van de kerstmarkt, op het pleintje voor de ingang van de Fluweelengrot en aan de voet van de trappen naar de kasteelruïne mag enkel worden afgespeeld met een geluidsterkte van maximaal 78 dB(A) op zendniveau;
21. in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen mogen niet geblokkeerd worden door de inrichting van het voorterrein;
22. in de Fluweelengrot mag enkel op of in elektrische toestellen gebakken of gebraden worden. Drinken en etenswaren mogen enkel in zogenaamde "Hot-pots" of per magnetron verwarmd of warm gehouden worden.
23. tijdens de kerstmarkt en gedurende de op- en afbouw moeten de deuren bij de ingang open staan.

2.5. Vleermuismonitoring

24. Er dient in de Gemeentegrot en Fluweelengrot monitoring in het kader van het NEM van de vleermuizen plaats te vinden door nauwkeurige determinatie, het intekenen van soort, aantal en vindplaats op kaartmateriaal en registratie op een inventarisatieformulier.
25. N.v.t.
26. N.v.t.
27. Er dient een monitoringsplan te worden opgesteld en minimaal 2 weken voorafgaand aan openstelling van het evenement voor publiek ter goedkeuring aan ons college te worden voorgelegd.
28. N.v.t.

2.6. Klimaatmonitoring

29. Er dienen in de Gemeentegrot en Fluweelengrot dataloggers te worden geplaatst die gedurende de looptijd van onderhavige vergunning en ontheffing wekelijks metingen uitvoeren van luchttemperatuur en luchtvochtigheid.
30. Na afronding van de vleermuis- en klimaatmonitoring dient de uitkomst van de metingen, en het daarmee samenhangend onderzoek naar effecten, maximaal 8 weken na afronding schriftelijk te worden voorgelegd aan ons college.

3. Procedure

3.1. Aanvraag

Op 23 juni 2017 heeft Arcadis namens gemeente Valkenburg aan de Geul te Valkenburg een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, en artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming (verder: Wnb) aangevraagd voor het organiseren en exploiteren van het evenement kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot, gelegen aan de Daalhemerweg te Valkenburg, voor de periode van 1 oktober 2017 tot en met 15 januari 2018. De aanvraag om een ontheffing ziet op de volgende in de Wnb verboden handelingen:

- het opzettelijk verstoren van watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis, artikel 3.5, lid 2, Wnb;
- het beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaats of rustplaats van watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis, artikel 3.5, lid 4, Wnb.

Het evenement heeft een (potentieel) negatief effect op het Natura 2000-gebied 'Geuldal' en vindt plaats in het leefgebied van diverse vleermuissoorten. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer 2017-203434. Op 7 september 2017 zijn aanvullende gegevens ontvangen.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken, ontvangen op 23 juni 2017:

- Passende beoordeling kerstmarkt 2017 Gemeentegrot Valkenburg, 23 juni 2017, referentie 079455262 0.2
- Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de wet natuurbescherming kerstmarkt Gemeentegrot, 23 juni 2017, referentie 079464968 A
- Passende beoordeling kerstmarkt Fluweelengrot Valkenburg 2017, 23 juni 2017, referentie 079459083 0.1
- Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming kerstmarkt Fluweelengrot, 23 juni 2017, referentie 079464972

Op 7 september 2017 zijn de volgende stukken ontvangen ter aanvulling van de aanvraag:

- Beschermingsplan vleermuizen Gemeente- en Fluweelengrot, 11 oktober 2016, referentie 079136400 A
- Vleermuis- en klimaatmonitoring Gemeentegrot winter 2016/2017, 19 juli 2017, referentie 079500590 A
- Passende beoordeling kerstmarkt 2017 Gemeentegrot Valkenburg, 4 september 2017, referentie 079540676 0.11
- Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de wet natuurbescherming kerstmarkt Gemeentegrot, 4 september 2017, referentie 079540666 0.9
- Passende beoordeling kerstmarkt Fluweelengrot Valkenburg 2017, 4 september 2017, referentie 079540677 0.10
- Natuurtoets soortbescherming i.k.v. de Wet natuurbescherming kerstmarkt Fluweelengrot, 4 september 2017, referentie 079540667 0.9

3.2. Bevoegd gezag

De handelingen worden in zijn geheel verricht in de provincie Limburg. Gelet op artikel 1.3 Wnb en artikel 3.8 Wnb is ons college het bevoegd gezag voor het verlenen van de ontheffing.

3.3. Procedure

De aanvraag wordt afgehandeld met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. De aanvraag om vergunning en een ontwerp van dit besluit hebben van 25 oktober 2017 tot en met 5 december 2017 voor eenieder ter inzage gelegen in het gouvernement te Maastricht (bibliotheek). Gedurende deze termijn kon eenieder bij het bestuursorgaan schriftelijk dan wel mondeling zienswijzen inbrengen. Het ontwerpbesluit en de kennisgeving konden in genoemde periode tevens worden geraadpleegd via de internetsite van de provincie Limburg (www.limburg.nl).

Bij brief van 4 december 2017, ontvangen op 5 december 2017, hebben wij zienswijzen ontvangen van Stichting Ecologisch Vleermuis Onderzoek Nederland (SEVON), mede namens Stichting Natuurlijk Geuldal. Deze worden verder behandeld in hoofdstuk 8.

3.4. Ambtshalve wijziging

Op 19 oktober 2017 hebben wij een ontwerpbesluit op de aanvraag genomen. Ter opvolging van voorschrift 28 is door ons college op 2 november 2017 en 9 november 2017 een memo ontvangen betreffende het monitoringsplan voor de Gemeentegrot en Fluweelengrot. Bij besluit van 22 november 2017 zijn de monitoringsplannen, onder voorwaarden, goedgekeurd. Bij tussentijdse evaluatie van de monitoring is echter gebleken dat niet alle onderdelen van de monitoring even effectief zijn, hiertoe zijn ten opzichte van het ontwerpbesluit Wnb enkele onderdelen van de monitoring gewijzigd. Ten opzichte van het ontwerpbesluit zijn voorschrift 24, 25 en 28 verwijderd, zie onderstaand.

2.5 Vleermuismonitoring

- 24. *Er dient doorlopende registratie van vliegbewegingen plaats te vinden in de Gemeentegrot en de Fluweelengrot met behulp van een "anabat". Tevens dient er visuele inspectie plaats te vinden alsook geautomatiseerde registraties vooraf, tijdens en kort na de kerstmarkt 2017.*
- 25. *Er dient te worden onderzocht wat de mogelijke relatie en uitwisseling is tussen de overwinterende vleermuizen in het noordelijke en zuidelijke stelsel van de Gemeentegrot.*

- 28. *Er dient onverkort uitvoering te worden gegeven aan het monitoringsplan, zoals dat door ons college is goedgekeurd en aan de eventueel daarbij door ons gestelde nadere eisen. Eventuele wijzigingen ten opzichte daarvan dienen schriftelijk ter goedkeuring aan ons college te worden voorgelegd en mogen enkel worden uitgevoerd, nadat daaraan door ons college goedkeuring is verleend.*

De aanpassingen in onderhavig ontwerpbesluit zijn niet zodanig dat een wezenlijk ander besluit wordt genomen. In het kader van een zorgvuldige voorbereiding is het opnieuw doorlopen van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 Awb zodoende onnodig.

3.5. Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u, tegen betaling van de verschuldigde griffierechten, beroep instellen bij de Rechtbank Limburg. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit ter inzage is gelegd een beroepschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het beroepschrift moet worden ondertekend en ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener; de datum; een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is gericht alsmede de redenen van het beroep (motivering). Het beroepschrift moet worden gericht aan: Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Als u een beroepschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens de

Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg verzoeken een voorlopige voorziening te treffen. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl. U kunt ook digitaal een beroep- en/of verzoekschrift indienen bij genoemde rechtbank via <https://loket.rechtspraak.nl/>.

4. Aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op het organiseren en exploiteren van de kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg.

4.1. Gemeentegrot

De kerstmarkt in de Gemeentegrot, gelegen onder aan de Cauberg te Valkenburg, is één van de grootste, oudste en meest bezochte ondergrondse kerstmarkten van Europa. In figuur 1 is aangegeven welke delen van de Gemeentegrot gebruikt worden voor de kerstmarkt 2017. Hierbij zijn in het groen aangegeven de delen waar de kramen komen te staan en bezoekers lopen, in het blauw is weergegeven welke routes worden gebruikt voor de op- en afbouw van het evenement en als vluchtroute.

Sinds 1985 is het gebied van de kerstmarkt in de Gemeentegrot uitgebreid. De eerste uitbreiding vond omstreeks 2001 plaats, de tweede uitbreiding vond plaats in 2012.

Figuur 1: Kerstmarkt 2017 - Gemeentegrot

Het evenement vindt plaats van 17 november tot en met 23 december 2017. Voor de op- en afbouw van het evenement zijn enkele weken nodig waardoor er werkzaamheden zullen plaatsvinden in de Gemeentegrot van 23 oktober 2017 tot en met 15 januari 2018.

Verder is voor het evenement het volgende van belang:

- maximaal 1.500 personen, inclusief standhouders en personeel, zullen tegelijkertijd op enig moment in het gebied van de kerstmarkt aanwezig zijn;
- de openingstijden van de Gemeentegrot tijdens de kerstmarkt zijn als volgt:
 - maandag t/m donderdag 10.00- 20.00 uur
 - vrijdag en zaterdag 10.00- 21.00 uur
 - zondag 10.00- 20.00 uur
 - kerstavond (23 december 2017) 10.00- 18.00 uur.
- In november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Gemeentegrot (lopend en met elektrische trein);
- de bezoekers maken gebruik van de hoofdingang bij de Cauberg;
- er is versterkte sfeermuziek aanwezig in het deel van de kerstmarkt. Op het voorterrein vinden er geen (muziek)activiteiten plaats. Er wordt een geluidsssterkte van maximaal 80 dB(A) aan zendniveau aangehouden;
- het gebied van de kerstmarkt, waar de bezoekers komen, wordt sfeervol verlicht;
- er wordt enkel gebruik gemaakt van elektrische toestellen voor bakken of braden. Etenswaren worden in “hot-pots” of magnetrons verwarmd en / of warm gehouden;
- tijdens de kerstmarkt wordt de Cave-experience (licht en geluidshow ter hoogte van het Romeinse deel) niet gehouden;
- tijdens de kerstmarkt en de op- en afbouw hiervan staan de deuren bij de ingang open.

Sinds 1997 wordt ieder jaar een kerstmarkt gehouden in de Fluweelengrot. In de rondgang in de Fluweelengrot staan stands met kerst- en cadeauartikelen, oude ambachten en een horecagelegenheid. Op onderstaande kaart is aangegeven welk deel van de Fluweelengrot wordt gebruikt voor de kerstmarkt 2017.

Verder is voor het evenement het volgende van belang:

- 2018/19527

- de bezoekers maken gebruik van de hoofdingang aan de Daalhemerweg die tevens gebruikt wordt voor rondleidingen;
- de openingstijden van de Fluweelengrot tijdens de kerstmarkt zijn als volgt:
 - maandag t/m donderdag 10.00- 19.00 uur
 - vrijdag en zaterdag 10.00- 20.00 uur
 - zondag 10.00- 18.00 uur
- er is versterkte sfeermuziek aanwezig in het deel van de kerstmarkt. Op het voorterrein, het pleintje voor de ingang van de Fluweelengrot en aan de voet van de trappen naar de kasteelruïne, wordt muziek ten gehore gebracht van 10.00 uur tot sluitingstijd. Er wordt een geluidssterkte van maximaal 78 dB(A) aan zendniveau aangehouden;
- het gebied van de kerstmarkt waar de bezoekers komen wordt sfeervol verlicht;
- in de grot wordt enkel op of in elektrische toestellen gebakken of gebraden;
- tijdens de kerstmarkt zijn het kasteel en de groeve tevens te bezoeken;
- tijdens de kerstmarkt en de op- en afbouw hiervan staan de deuren bij de ingang open.

4.3. Planning

De kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg zal plaatsvinden van 17 november tot en met 23 december 2017. Daarnaast neemt de op- en afbouw van het evenement enkele weken in beslag, waardoor de totale organisatie, exploitatie en bijbehorende werkzaamheden zullen plaatsvinden in de periode 20 oktober 2017 tot en met 15 januari 2018.

5. Overwegingen Natura 2000

5.1. Beoordelingskader

Artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebieden) binnen en buiten Nederland. Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is een vergunning van Gedeputeerde Staten vereist voor het realiseren van projecten of het verrichten van andere handelingen die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of andere handelingen die de natuurlijke kenmerken van het gebied kunnen aantasten.

Bij het beslissen op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb dient rekening te worden gehouden met de gevolgen die het project of de andere handeling kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Heeft een aangevraagde vergunning betrekking op een project dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen, significant negatieve effecten kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dan dient op grond van het bepaalde in artikel 2.8, eerste lid, van de Wnb een passende beoordeling te worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied, waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstellingen. Is een passende beoordeling vereist, dan kan de aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb in principe slechts worden verleend, indien op grond van de passende beoordeling de zekerheid bestaat dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast. Daarbij geldt dat bij de passende beoordeling het positieve effect van mitigerende maatregelen mag worden betrokken.

Bestaat op grond van de passende beoordeling (inclusief de daarbij betrokken mitigerende maatregelen) niet de vereiste zekerheid, dan kan een aangevraagde vergunning als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb niettemin worden verleend in het uitzonderlijke geval dat bij toetsing blijkt dat geen Alternatieve oplossingen voor handen zijn, sprake is van Dwingende redenen van openbaar belang en Compenserende maatregelen worden getroffen. Oftewel in voorkomend geval dat de zogenaamde ADC-toets met succes wordt doorlopen.

5.2. Kenmerken Natura 2000-gebied 'Geuldal'

Natura 2000 Landschap	: <i>Heuvelland</i>
Status	: <i>Habitatrichtlijn</i>
Beschermde Natuurmonument	: <i>Meertensgroeve</i>
Gemeenten	: <i>Gulpen-Wittem, Maastricht, Eijsden-Margraten, Meerssen, Nuth, Vaals, Valkenburg a/d Geul, Voerendaal</i>
Oppervlakte	: <i>circa 2.472 ha.</i>

Gebiedsbeschrijving

Het Geuldal bestaat uit grote delen van het beekdal van de Geul, de Gulp en een aantal zijbeken met enkele aangrenzende hellingen en plateaudelen. Het gebied wordt gekenmerkt door grote hoogteverschillen en is mede daardoor bijzonder gradiëntrijk. Op de plateaus en hellingbossen zijn

door afstromend water diepe grubben uitgesleten. Onderin het dal bevinden zich betrekkelijk voedselrijke en natte tot vochtige gronden met een afwisseling van hooilanden, zoals de dotterbloemhooilanden bij Cottessen en langs de Mechelderbeek, en diverse bosgemeenschappen, waaronder bron- en broekbossen. De hoger gelegen droge hellingen bestaan uit een voedselarme en kalkarme bovenste laag en een wat voedselrijkere onderste laag. Op veel plaatsen komen bronnen voor op de hellingen, waaruit smalle beekjes ontspringen. De graslanden en bossen die hier voorkomen omvatten orchideeënrijke hellingbossen, kalkgraslanden, heischrale graslanden en begroeiingen op rotsranden. In het zuidoosten, in het hoogst gelegen deel van Nederland, komen op het plateau uitgestrekte beukenbossen voor met onder andere Veldbies-beukenbossen. Vaak zijn de graslanden van elkaar gescheiden door met struweel begroeide graften. Op plaatsen waar kalkgesteente dagzoomt liggen enkele kleine open mergelgroeves of kalksteenwanden (Schaelsberg, Engwegen; Dölkesberg, Gulperberg) waar een bijzonder microklimaat heerst. Op veel plaatsen zijn ook onderaardse mergelgroeves aanwezig. In het zuidelijk deel zijn ook steengroeves (Cottessen, Onderste en Bovenste Bosch) aanwezig.

Al sinds vele eeuwen, zijn er op tal van plaatsen langs de Geul en haar zijrivieren watermolens aanwezig. Die eeuwenlange aanwezigheid heeft ongemerkt ook een verregaand stempel gedrukt op de landschappelijke en ecologische ontwikkeling van de beken en hun dalvlakte.

Flora en fauna

Het Geuldal, bestaand uit verschillende deelgebieden, wordt gekenmerkt door grote hoogteverschillen en is mede daardoor bijzonder gradiëntrijk. In het dal bevinden zich betrekkelijk voedselrijke tot voedselarme bodems en natte tot vochtige gronden met een afwisseling van hooilanden en diverse bosgemeenschappen. De verschillende bostypen, graften en holle wegen herbergen zeldzame flora (orchideeën, Gevlekte aronskelk, Eenbes) en fauna (Hazelmuis, Das, Spaanse vlag, Vliegend hert). De hoger gelegen, droge hellingen bestaan uit een voedselarme en kalkarme bovenste laag en een wat voedselrijkere onderste laag, waarbij kalkgesteente soms dagzoomt (in groeven). De graslanden en bossen die hier voorkomen bevatten orchideeënrijke hellingbossen, Kalkgraslanden, Heischrale graslanden en Pionierbegroeiingen op rotsbodem. In het zuidoosten komen op het plateau uitgestrekte beukenbossen voor waarvan de Veldbies-beukenbossen (Luzulo-Fagetum), voor Nederlandse begrippen, bijzonder zijn. Nabij de Belgische grens liggen graslanden langs de Geul waar zinkrijke sliblagen zijn afgezet door overstromingen van de Geul. Het hoge zinkgehalte is afkomstig van de zinkindustrie in België. Door deze zinkrijke afzetting komt er op deze plekken bijzondere en zeer zeldzame zinkflora voor met soorten als Zinkboerenkers en Zinkviooltje. De ondergrondse groeven in het Geuldal zijn belangrijk voor Ingekorven vleermuis, Vale vleermuis en Meervleermuis. Daarnaast zijn poelen in de (voormalige) dagbouwgroeven belangrijke voortplantingsplaatsen voor Vroedmeesterpad, Geelbuikvuurpad en Kamsalamander. De beken in het Geuldal herbergen bijzondere stroomminnende vissoorten als de zeldzame Elrits, Barbeel, Kopvoorn, Beekdonderpad en Beekprik.

Complementaire doelen: Habitatrichtlijn: Soorten (bijlage II)

H1037 Gaffellibel: behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging duurzame populatie

Toelichting: de Gaffellibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde vestiging van een nieuwe populatie (met het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding. Er zijn goede potenties voor verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (beken en rivieren met waterplanten) in het gebied.

5.3. Habitattypen

Het 'Geuldal' is aangewezen als speciale beschermingszone voor de volgende natuurlijke habitattypen, afkomstig uit het besluit Natura 2000-gebied 'Geuldal'.

Code	Habitatype	Oppervlakte	Kwaliteit
H3260A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>
H6110	Pioniersbegroeiingen op rotsbodem	>	>
H6130	Zinkweiden	>	>
H6210	Kalkgraslanden	>	>
H6230dkr	Heischrale graslanden	>	>
H6430C	Ruigten en zomen (droge bosranden)	>	>
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden (glanshaver)	>	>
H7220	Kalktufbronnen	=	=
H7230	Kalkmoerassen	>	>
H9110	Veldbies-beukenbossen	>	>
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	=	>
H9160B	Eiken-haagbeukenbossen (Heuvelland)	=	>
H91E0C	Vochtig alluviale bossen (beekgeleidende bossen)	=	>

Tabel 1 *habitattypen 'Geuldal'*

De kerstmarkt zal plaatsvinden in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg, twee onderaardse mergelgroeven binnen het Natura 2000-gebied 'Geuldal'.

Bovenstaande instandhoudingsdoelstellingen hebben geen betrekking op de mergelgroeven. Van de habitattypen komt in de actuele situatie geen enkele type voor in het plangebied. Tegen deze achtergrond zijn (significant) negatieve effecten van het aangevraagde evenement op de diverse beschermde habitattypen uitgesloten.

5.4. Habitatsoorten

Het Natura 2000-gebied 'Geuldal' is aangewezen als speciale beschermingszone voor de volgende natuurlijke habitatsoorten:

Code	Habitatsoorten	Oppervlakte	Kwaliteit
H1078	Spaanse vlag	=	=
H1083	Vliegend hert	>	>
H1096	Beekprik	>	>
H1163	Rivierdonderpad	>	>
H1166	Kamsalamander	=	=
H1193	Geelbuikvuurpad	>	>
H1318	Meervleermuis	=	=
H1321	Ingekorven vleermuis	=	=

H1324	Vale vleermuis	>	>
-------	----------------	---	---

Tabel 2 *habitatsoorten "Geuldal"*

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat in de Gemeentegrot en Fluweelengrot te Valkenburg de volgende habitatsoorten (mogelijk) aanwezig zijn:

- meervleermuis (*Myotis dasycneme*);
- ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*);
- vale vleermuis (*Myotis myotis*).

Voor de overige habitatsoorten voorziet het plangebied niet in de benodigde vereisten voor de soort om aanwezig te zijn. Bijgevolg zullen in het navolgende uitsluitend de effecten worden beoordeeld van het aangevraagde evenement op de (mogelijk) aanwezige vleermuissoorten.

Het 'Geuldal' is één van de vier Zuid-Limburgse gebieden waar de ondergrondse mergelgroeven overwinteringsgebieden vormen voor vleermuizen, waaronder bovenstaande soorten. Dit gebied levert als overwinterings- en zwermgebied voor de meervleermuis en ingekorven vleermuis één van de grootste bijdragen aan de landelijke populatie, en is voor de vale vleermuis als overwinterings- en zwermgebied van zeer groot belang. Voor de ingekorven vleermuizen betreft de populatie in het 'Geuldal' een grensoverschrijdende populatie, waarvan kraamkolonies bekend zijn uit de Voerstreek.

5.5. Effecten

Vleermuizen overwinteren in mergelgroeves vanwege de gunstige klimatologische omstandigheden (constante temperatuur boven vriespunt en hoge luchtvochtigheid en soort specifiek) en de, relatieve, rust. Verstoring kan ertoe leiden dat de vleermuizen wakker worden en daarbij moeten interen op hun vetreserves. Tijdens de winterslaap is het energieverbruik voor het overgrote deel van de tijd extreem laag en zodanig dat de winterperiode, zonder voedsel, kan worden overbrugd. In het meest ongunstige geval ontstaat als gevolg van veelvuldige verstoring gebrek aan energie en kunnen overwinterende vleermuizen zelfs overlijden. Daarnaast bestaat de kans op een effect op succesvolle reproductie door een tekort aan energie aan de start van het voortplantingsseizoen.

Tijdens de winterslaapperiode van vleermuizen, globaal van eind oktober tot begin april, verkeren de vleermuizen gedurende enkele dagen tot enkele weken achtereen in een toestand van lethargie. Hun lichaamstemperatuur wordt hierbij sterk verlaagd, tot ongeveer omgevingstemperatuur, en hun hartslag en stofwisseling daalt significant. Gemiddeld om de twee weken worden ze wakker, om onder andere aan predators te ontsnappen of om een nieuwe hangplek te zoeken. Het ontwaken uit de winterslaap kost veel energie, het onderbreken van de winterslaap door menselijke verstoringssprikels leidt tot extra verbruik van vetreserves.

De kerstmarkt 2017 kan een directe fysieke verandering betekenen, die invloed heeft op het voortbestaan van mogelijk aanwezige overwinteringsplaatsen van (beschermde) soorten. Door het evenement kan eveneens geschikt overwinteringsgebied van de meervleermuis, ingekorven vleermuis en vale vleermuis verloren gaan.

De volgende factoren kunnen als gevolg van de kerstmarkt 2017 een effect hebben op de populaties van beschermde soorten:

- verandering van het microklimaat: temperatuur, relatieve luchtvochtigheid, luchtstroming;
- licht;

- geluid en trilling;
- luchtkwaliteit.

Bovenstaande factoren zijn gedurende het evenement in hoge mate aanwezig in de Gemeentegrot en Fluweelengrot waardoor negatieve effecten op voorhand niet geheel kunnen worden uitgesloten. De effecten zijn echter niet zodanig dat er significant negatieve effecten optreden met betrekking tot de instandhoudingsdoelstellingen van het 'Geuldal'. Onder hoofdstuk 2 (voorschriften) en hoofdstuk 7 (mitigerende maatregelen) is meer te lezen over de toe te passen en reeds toegepaste mitigerende maatregelen ter verzachting van negatieve effecten.

Onderstaand is per soortgroep de landelijke trend beschreven alsook de trends voor het Geuldal, Heuvelland en de betrokken groeves in combinatie met de te verwachten effecten van de kerstmarkt 2017.

5.6. Effecten op habitatsoorten

5.6.1. Meervleermuis

Het aantal meervleermuizen is landelijk sinds 2004 ongeveer verdubbeld, met name door een toename van de aantallen in bunkers in het westen van Nederland (in de duinen). Deze opgaande trend is minder sterk in het Heuvelland. In het Heuvelland tekent zich vanaf 2004 een lichte stijging in aantallen, na een aantal jaren waarin de index gemiddeld genomen weinig verandert. In het Natura 2000-gebied 'Geuldal' wordt vanaf 2009 een daling van het aantal meervleermuizen waargenomen. De dichtheid meervleermuizen wordt sterker beïnvloed door het klimaat, waarbij een dynamische groeve (hoge klimatologische dynamiek) de voorkeur heeft. In toeristische groeven worden iets lagere dichtheden meervleermuizen aangetroffen dan in andere mergelgroeven. De trend van de meervleermuis in het Natura 2000-gebied 'Geuldal' is door het CBS berekend als matig negatief. De huidige populatie meervleermuizen in het 'Geuldal' schommelt rond de populatiegrootte zoals bestond ten tijde van de aanwijzing van het Natura 2000-gebied, zijnde 7 december 2004.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot worden jaarlijks slechts geringe aantallen meervleermuizen geteld (maximaal 12 in 2006) waarbij jaarlijkse fluctuaties groot zijn. Ten opzichte van de aanwijzingsdatum 7 december 2004 is er een toename in individuen te zien in de Gemeentegrot. Een duidelijke trend tussen de aanwijzingsdatum 7 december 2004 en heden valt echter niet vast te stellen, mede omdat er in 2008 en 2009 geen tellingen hebben plaatsgevonden.

In 2017 zijn er in de Gemeentegrot 5 meervleermuizen geteld tijdens de januaritelling ten opzichte van 3 in 2004. Binnen het Natura 2000-gebied 'Geuldal' bevinden zich meerdere groeven, waar niet allen vleermuistellingen kunnen plaatsvinden bijvoorbeeld door instortingsgevaar. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de meervleermuizenpopulatie binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 20%.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot is ten opzichte van 7 december 2004 een afname te zien in het aantal waargenomen exemplaren waarbij het aantal getelde individuen fluctueert tussen 8 en 0. In vergelijking met de regionale index en die van het 'Geuldal' is de index van de Fluweelengrot lager, echter zijn het aantal individuen tevens laag en fluctuatie in aantallen groot.

In 2017 zijn er in de Fluweelengrot 3 meervleermuizen geteld tijdens de januaritelling ten opzichte van 5 in 2004. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de meervleermuizenpopulatie binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 4%.

5.6.2. Ingekorven vleermuis

De populatie ingekorven vleermuizen vertoont landelijk sinds 7 december 2004 een sterke groei. De landelijke en regionale (Heuvelland) trend vertonen hierbij ongeveer een gelijk opgang omdat vrijwel alle aangetroffen overwinterende ingekorven vleermuizen geteld worden in de groeven in het Heuvelland. In het 'Geuldal' groeit de populatie iets sterker dan in het Heuvelland als geheel. De trend van de ingekorven vleermuis in het Natura 2000-gebied 'Geuldal' is door het CBS berekend als sterke toename.

Gemeentegrot

Ten opzichte van 7 december 2004, het moment waarop de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitatsoort zijn vastgelegd, is het aantal individuen ingekorven vleermuis toegenomen in de Gemeentegrot, landelijk en voor het gehele Natura 2000-gebied 'Geuldal'. In 2017 zijn er 91 ingekorven vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Gemeentegrot ten opzichte van 57 in 2004. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de populatie ingekorven vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 15%.

Fluweelengrot

Sinds 2005 is een grillige toename te zien in de aantallen ingekorven vleermuizen in de Fluweelengrot. Vanaf 2013 lijkt zich een mogelijke daling in te zetten. Deze daling is in contrast met de landelijke/regionale index die vrijwel voortdurend stijgend is.

In 2016 zijn er 20 ingekorven vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Fluweelengrot ten opzichte van 10 in 2004. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de populatie ingekorven vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 5%.

5.6.3. Vale vleermuis

De landelijk trend van de vale vleermuis laat sinds 2004, gemiddeld, een zeer lichte stijging zien. De trend in het 'Geuldal' volgt gemiddeld genomen de landelijke/regionale trend, maar verloopt wat grilliger. De trend van de vale vleermuis is tussen 2004 en 2015 volgens het CBS vastgesteld als onzeker.

Gemeentegrot

Binnen de Gemeentegrot worden jaarlijks geringe aantallen vale vleermuis geteld met een maximaal aantal van 10 in 2004. Sinds 2005 lijken de aantallen, in tegenstelling tot de landelijke en 'Geuldal' index, terug te lopen waarbij met de jaarlijkse januaritelling in de Gemeentegrot in 2015 en 2016 nog maar 3 vale vleermuizen zijn waargenomen. In 2017 zijn er 9 vale vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Gemeentegrot. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de populatie vale vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 33%.

Fluweelengrot

In de periode 2004 tot en met 2017 is éénmalig een vale vleermuis aangetroffen tijdens de januaritelling, dit was één individu in 2013. In 2017 zijn er 0 vale vleermuizen geteld tijdens de

januaritelling in de Fluweelengrot ten opzichte van 0 in 2004. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de populatie vale vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 3%.

5.7. Conclusie Natura 2000

Hoewel een lokaal negatief effect op de betrokken populaties vleermuizen niet kan worden uitgesloten, zal door het nemen van de mitigerende maatregelen, als weergegeven in hoofdstuk 7, een significant negatief effect op de populaties meervleermuis, ingekorven vleermuis en vale vleermuis in het 'Geuldal' niet plaatsvinden.

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat onderhavige door gemeente Valkenburg aan de Geul aangevraagde tijdelijke evenement geen (significante) negatieve effecten zal veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis zullen geen negatieve gevolgen ondervinden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

6. Overwegingen Soortenbescherming

6.1. Beoordelingskader

De Wet natuurbescherming bevat regels voor het behoud van de biologische diversiteit en de bescherming van kwetsbare dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving. Enerzijds is Nederland hiertoe gehouden op grond van internationale verdragen en Europese richtlijnen. De Wet natuurbescherming kent daarom beschermingsregels voor soorten die onder de Europese Vogelrichtlijn zijn beschermd ('Vogelrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.1, alsmede voor soorten die middels de Europese Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn bescherming genieten ('Habitatrichtlijnsoorten') in paragraaf 3.2. Anderzijds voorziet paragraaf 3.3 van de wet in regels voor een limitatief aantal soorten waarvan de bescherming niet internationaalrechtelijk is geregeld, maar waartoe de nationale wetgever op eigen initiatief heeft besloten ('andere soorten'). Deze drie beschermingsregimes kennen elk eigen verbodsbepalingen en voorwaarden voor ontheffing van de verboden. De voorliggende aanvraag heeft betrekking op het beschermingsregime voor Habitatrichtlijnsoorten (§ 3.2).

6.2. Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten § 3.2

Op 23 juni 2017, aangevuld op 7 september 2017, hebben wij ontvangen van Arcadis, namens gemeente Valkenburg aan de Geul, een aanvraag om ontheffing van artikel 3.5 lid 2 en lid 4, Wnb opgenomen verboden om dieren opzettelijk te verstoren alsmede de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van verscheidene vleermuissoorten te beschadigen of te vernielen. De ontheffingsaanvraag is ingediend ten behoeve van de kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot aan de Daalhemerweg te Valkenburg, voor de periode 23 oktober 2017 tot en met 15 januari 2018.

Een ontheffing van de bovengenoemde verbodsbepalingen kan worden verleend als aan elk van de volgende voorwaarden, zoals opgenomen in artikel 3.8, lid 5, Wnb is voldaan:

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- de handeling is nodig in het kader van een of meer van de in bovengenoemd artikel genoemde belangen;
- er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden, en is beschreven in paragraaf 6.2 en hoofdstuk 7 (mitigerende maatregelen).

6.3. Betrokken vleermuissoorten

6.3.1. Andere bevredigende oplossing

De kerstmarkt in de Gemeentegrot wordt sinds 1985 georganiseerd, in de Fluweelengrot sinds 1997. De kerstmarkt is van groot belang voor de gemeente Valkenburg aan de Geul en de directe omgeving, zie hiervoor tevens paragraaf 6.3.2. De kerstmarkt in de Gemeentegrot en Fluweelengrot is een regionale trekpleister in het kerstseizoen en wordt, dankzij de unieke locatie waar de kerstmarkt gehouden wordt, bezocht door bezoekers uit binnen- en buitenland.

De kerstmarkt vindt sinds de eerste editie plaats in de overwinteringsperiode van verscheidene vleermuissoorten. Het is niet mogelijk de kerstmarkt in een andere periode van het jaar te organiseren

in verband met andere initiatieven die gebruik willen maken van de grotten en het feit dat een kerstmarkt in het algemeen gehouden wordt in de kerstperiode.

Qua inrichting van het evenement geeft de gemeente Valkenburg aan de Geul aan dat de huidige inrichting van de kerstmarkt in afstemming met de brandweer tot stand is gekomen en gericht is op veiligheidsvoorschriften die van toepassing zijn bij brand, rook of evacuatie. In de Gemeentegrot is een andere inrichting van het evenement enkel mogelijk door gebruik te maken van een alternatieve ingang, echter zijn bij de alternatieve ingang juist meer vleermuizen te vinden. De huidige looproute door de Gemeentegrot is een cirkel, door een deel van de route buiten gebruik te stellen dienen bezoekers heen en terug te lopen door een en dezelfde gang waardoor de veiligheid bij calamiteiten in geding komt.

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft tevens beoordeeld of het mogelijk is om de sfeermuziek aan te passen en de verlichting aan te passen. Aanpassingen hierin zijn reeds meegenomen in de aanvraag, verdere verlaging van het volume van de muziek heeft ecologisch gezien geen toegevoegde waarde vanwege het reeds aanwezige geluid afkomstig van de bezoekers. Nog verder dimmen van het licht zou onveilige situaties opleveren.

Voor de handeling, waarop de aanvraag betrekking heeft, bestaat geen andere bevredigende oplossing.

6.3.2. Belang

Op het aanvraagformulier is aangegeven dat de ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang:

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip redenen van sociale of economische aard en met in begrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

De kerstmarkt is voor de gemeente Valkenburg aan de Geul en omgeving van wezenlijk belang. De gemeente Valkenburg aan de Geul besteed jaarlijks 1400 werkuren aan de organisatie rondom de kerstmarkten in de Gemeente- en Fluweelengrot. Hiermee is € 83.070 aan salariskosten gemoeid. Daarnaast wordt door de gemeente Valkenburg aan de Geul aangegeven dat de kerstmarkt directe werkgelegenheid verschaft in de vorm van 50 stands met exploitanten en indirect aan omliggende horeca, hotels, bus- en treinmaatschappijen etc. Het economisch belang van de kerstmarkt in de Gemeentegrot inclusief spin off voor lokale ondernemers wordt door de gemeente Valkenburg aan de Geul geschat op circa € 9.000.000,-.

Bovenstaand belang, dat in paragraaf 3.2 (Habitatrichtlijnsoorten) wordt genoemd, weegt in dit geval zwaarder dan het verstoren van in rust zijnde vleermuizen met mogelijk als gevolg het (tijdelijk) verlaten van een vaste rust- en verblijfplaats.

6.3.3. Staat van instandhouding

Zoals in paragraaf 5.5 weergegeven kan de kerstmarkt 2017 een directe fysieke verandering betekenen voor het leefgebied van vleermuizen, die invloed heeft op het voortbestaan van mogelijk aanwezige overwinteringsplaatsen van (beschermde) soorten. Door het evenement kan eveneens geschikt overwinteringsgebied verloren gaan. Onderstaand wordt per beschermde soort onderbouwd of en in welke mate de handeling de staat van instandhouding van de soort beïnvloed.

6.3.3.1 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)

Het aantal meervleermuizen is landelijk in de laatste 20 jaar meer dan verviervoudigd, met name door een toename van de aantallen in bunkers in het westen van Nederland (in de duinen). Deze opgaande trend is minder sterk in het Heuvelland. In het Heuvelland tekent zich pas vanaf 2004 een lichte stijging in aantallen af, na een aantal jaren waarin de index gemiddeld genomen weinig verandert. In het 'Geuldal' wordt vanaf 2009 een daling van het aantal meervleermuizen waargenomen.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot laat de meervleermuis over de periode sinds 1986 geen duidelijke trend zien. Er worden jaarlijks slechts geringe aantallen geteld (maximaal 12 in de periode 1986 tot 2017) waarbij jaarlijkse fluctuaties groot zijn. Sinds 2012 lijkt het aantal getelde meervleermuizen af te nemen. In 2017 zijn er 5 meervleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Gemeentegrot. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de meervleermuizenpopulatie binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 20%.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot worden sinds 1986 in geringe aantallen meervleermuizen aangetroffen waarbij in 2005 ten hoogste 8 individuen zijn geteld. Ondanks het grillig verloop van de trend in de Fluweelengrot lijkt sinds 2005 een dalende lijn te zijn ingezet waarbij het aantal aangetroffen individuen fluctueert tussen 8 en 0. In 2017 zijn er 3 meervleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Fluweelengrot. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de meervleermuizenpopulatie binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 4%.

6.3.3.2 Ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*)

De populatie ingekorven vleermuizen vertoont landelijk sinds 1987 een sterk opgaande trend. De landelijke en regionale trend vertonen hierbij ongeveer een gelijke opgang omdat vrijwel alle aangetroffen overwinterende ingekorven vleermuizen geteld worden in de groeven in het Heuvelland. In het 'Geuldal' groeit de populatie iets sterker dan in het Heuvelland als geheel.

Gemeentegrot

Aanvankelijk is een stijgende trend te zien voor de populatie ingekorven vleermuizen in de Gemeentegrot, echter lijkt een afvlakking van de stijgende trend te ontstaan na 2007 en vanaf 2012 een mogelijke daling. In 2017 zijn er 91 ingekorven vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Gemeentegrot. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de populatie ingekorven vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 15%.

Fluweelengrot

De aantallen ingekorven vleermuizen in de Fluweelengrot nemen aanvankelijk in de jaren 1990 sterk toe, maar vanaf 1997, het jaar van de eerste kerstmarkt in deze groeve, neemt deze stijging af en wordt een daling ingezet tot en met 2001. Vanaf 2005 is een grillige toename te zien in de aantallen ingekorven vleermuizen in de Fluweelengrot. Vanaf 2013 lijkt zich een mogelijke daling in te zetten die in contrast staat met de landelijke, regionale en 'Geuldal' index die vrijwel voortdurend stijgend is.

In 2017 zijn er 23 ingekorven vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Fluweelengrot. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de populatie ingekorven vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 5%.

6.3.3.3 Vale vleermuis (*Myotis myotis*)

De landelijk trend van de vale vleermuis laat sinds 1995, gemiddeld, een zeer lichte stijging zien. De regionale trend is nagenoeg gelijk aan de landelijke trend, omdat de soort buiten de groeves slechts incidenteel als overwinteraar wordt aangetroffen. De trend in het 'Geuldal' volgt gemiddeld genomen de landelijke/regionale trend, maar verloopt wat grilliger.

Gemeentegrot

Binnen de Gemeentegrot worden jaarlijks geringe aantallen vale vleermuis geteld met een maximaal aantal van 10 sinds de vestiging van de vleermuis in de groeve in 1990. Sinds 2005 lijken de aantallen, in tegenstelling tot de landelijke/regionale index, terug te lopen waarbij met de jaarlijkse januaritelling in de Gemeentegrot in 2015 en 2016 nog maar 3 vale vleermuizen zijn waargenomen. In 2017 zijn er 9 vale vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Gemeentegrot. Het relatieve belang van de Gemeentegrot voor de populatie vale vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 33%.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot is de vale vleermuis slechts enkele keren aangetroffen en daarbij in zeer lage aantallen fluctuerend tussen 0 en 3 exemplaren. In 2017 zijn er 0 vale vleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Fluweelengrot. Het relatieve belang van de Fluweelengrot voor de populatie vale vleermuis binnen de groeven in het 'Geuldal' waar tellingen hebben plaatsgevonden betreft ongeveer 3%.

6.3.3.4 Watervleermuis (*Myotis daubentonii*)

Het aantal watervleermuizen vertoont landelijk vanaf 1986 twee perioden met een lichte opgaande trend waarbij de laatste opgang tussen 1998-2006 heeft plaatsgevonden. Sinds 2006 verloopt de landelijke trend grillig. Het beeld in het heuvelland zet vanaf de beginjaren 2002 een lichte daling in.

Gemeentegrot

De trend in de Gemeentegrot vertoont tot 2003 grote fluctuaties, met aanvankelijk nog een stijging tot maxima van boven de 40 individuen. Vanaf 2003 tot heden is een afname in de trend waar te nemen waarbij de afname in de Gemeentegrot sterker is dan de regionale afname. In 2017 zijn er 18 watervleermuizen geteld tijdens de januaritelling in de Gemeentegrot.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot zijn sinds 1986 sterke fluctuaties in aantallen te zien waarbij gemiddeld genomen meer vleermuizen zijn aangetroffen vóór 1997 dan erna. Sinds 2011 lijkt er een daling in aantallen plaats te vinden. In 2017 zijn 6 exemplaren geteld.

6.3.3.5 Baardvleermuizen (*Myotis mystacinus/brandtii*)

De baardvleermuizen die in de groeves overwinteren vertegenwoordigen twee sterk op elkaar gelijkende soorten, de baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) en de brandt's vleermuis (*Myotis brandtii*). Enkel via determinatie in de hand kan het onderscheid tussen de twee soorten worden vastgesteld. Gezien dit tijdens de januaritellingen niet gebeurd zijn deze soorten als verzamelgroep geanalyseerd.

De baardvleermuizen vertonen landelijk en regionaal een gestaag stijgende trend tot 2012 waarna zich landelijk een daling inzet en regionaal de trend afvlakt.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot is een grillig verloop te zien van de trend waarbij na 2001 een duidelijke afname in aantallen individuen valt vast te stellen. In 2017 zijn er 7 baardvleermuizen waargenomen.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot variëren de aantallen baardvleermuizen vanaf 1086 tussen de 0 en 14 dieren. Van de stijging in aantallen die landelijk en regionaal te zien valt is in de Fluweelengrot geen sprake, van een duidelijke daling echter ook niet. In 2017 zijn er 11 exemplaren geteld.

6.3.3.6 Franjestaart (*Myotis naterreri*)

Landelijk gezien neemt de populatie franjestaart sinds 1986 gestaag toe waarbij regionaal een nog sterkere toename is te zien.

Gemeentegrot

In de Gemeentegrot blijft de opgaande trend achter bij de landelijke en regionale groei alhoewel er wel een positieve ontwikkeling in aantallen is te onderscheiden ten opzichte van 1986. In 2017 zijn er met de januaritellingen 21 franjestaarten geteld.

Fluweelengrot

In de Fluweelengrot is een grillig verloop te zien in de aantallen waargenomen franjestaarten met een uitschieter van 38 exemplaren in 2010. In 2017 zijn 17 exemplaren geteld. Het relatief belang van de Fluweelengrot ten opzichte van de getelde groeves in het 'Geuldal' voor de franjestaart is niet bekend, als is de uitschieter in aantallen in 2010 binnen de Fluweelengrot niet terug te zien in de trend van het heuvelland als geheel.

6.3.3.7 Grootoorvleermuis (*Plecotus auritus/austracius*)

Van de grootoorvleermuizen worden in zowel de Gemeentegrot als de Fluweelengrot jaarlijks hooguit enkele dieren (0-4) waargenomen. Van een trend lijkt in beide groeven geen sprake te zijn. Zowel landelijk als in het heuvelland fluctueren de indexen sterk. In 2017 zijn in de Gemeentegrot 5 exemplaren geteld, in de Fluweelengrot 3 exemplaren.

6.4. Conclusie soortenbescherming

In het kader van de kerstmarkt 2016 is een beschermingsplan opgesteld met diverse optimalisatiemaatregelen. De maatregelen die, zonder risico op onverwachte effecten op klimaat en overwinterende vleermuizen konden worden uitgevoerd zijn in de winter van 2016 gerealiseerd. Met verdere stapsgewijze optimalisatie van de groeve, monitoring en tussentijdse evaluatie wordt afdoende invulling gegeven aan de voorwaarde dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Dit betekent dat hoewel een lokaal negatief effect als gevolg van de kerstmarkt 2017 niet kan worden uitgesloten, middels de mitigerende maatregelen als weergegeven in hoofdstuk 7 een negatief effect op de staat van instandhouding van de populaties beschermde soorten in het 'Geuldal' niet zal plaatsvinden.

7. Mitigerende maatregelen

Vleermuizen zijn goed in staat om te verplaatsen zonder dat dit direct ten koste gaat van de overlevingskansen van de soort en dat ook daadwerkelijk doen om bijvoorbeeld in te spelen op de klimatologische omstandigheden in de grot gedurende hun verblijf. Een voorwaarde is dan wel dat er sprake is van alternatieve plekken (rustplaatsen) binnen de groeve die voldoen aan de eisen.

Tussen 16 november 2016 en 10 april 2017, ten tijde van de kerstmarkt 2016, heeft intensieve registratie plaatsgevonden van vliegbewegingen van vleermuizen van en naar het kerstmarktgebied in de gemeentegroeve. Zoals weergegeven in het monitoringsplan als bijgevoegd bij de aanvraag is per saldo bij het begin van de kerstmarkt verhoogde vliegactiviteit gemeten, per saldo gericht naar het centrale deel. Vanaf 23 december 2016, na afloop van de kerstmarkt, is de vliegactiviteit per saldo gericht naar het kerstmarktdeel. Over de totale registratieperiode zijn er per saldo meer vleermuizen die vliegen naar het kerstmarktgedeelte toe dan andersom. Dit kan deels verklaard worden dat vleermuizen direct bij het begin van de overwinteringsperiode, vooraf aan de registratieperiode, direct zijn doorgevlogen naar het centrale deel van de gemeentegroeve. Op basis van metingen omtrent de vliegbewegingen bij de ingangen zijn er geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen tijdens de kerstmarkt de groeve hebben verlaten. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er binnen de gemeentegroeve voldoende alternatieve verblijfplaatsen zijn buiten het kerstmarktgedeelte. Desondanks blijkt tevens uit het terugkomen van de vleermuizen naar het kerstmarktgebied na 23 december dat het kerstmarktgedeelte een geschikt overwinteringsgebied betreft.

In het kader van de kerstmarkt 2016 heeft er reeds voor een deel mitigatie plaatsgevonden in de Gemeentegrot en de Fluweelengrot. Deze mitigatie is nog steeds van toepassing voor de kerstmarkt 2017 en wordt verder kracht bijgezet door middel van additionele mitigerende maatregelen gedurende de kerstmarkt 2017. Door het nemen van mitigerende maatregelen worden effecten op de aangewezen vleermuissoorten binnen het Natura 2000-gebied 'Geuldal' zoveel mogelijk beperkt.

Onderkend wordt dat met de optimalisatie van de Gemeentegroeve en Fluweelengroeve een substantiële winst gemaakt kan worden voor de aangewezen soorten in het kader van Natura 2000 in het 'Geuldal' alsook de beschermde soorten in het kader van de soortenbescherming Wet natuurbescherming. Hiertoe blijft het bevoegd gezag in gesprek met de gemeente Valkenburg aan de Geul, en eventueel andere betrokken partijen, voor een duurzame oplossing waarbij het Natura 2000-gebied 'Geuldal' optimaal ingericht kan worden voor mens en natuur.

Onderstaand worden mitigerende maatregelen weergegeven die reeds zijn uitgevoerd in 2016 alsook nog beoogde mitigerende maatregelen. Gezien maatregelen in het kader van N2000 tevens van invloed zijn op soortenbescherming en vice versa is er geen onderscheid gemaakt in welk kader een mitigerende maatregel genomen wordt.

7.1. Gemeentegrot

Voor de Gemeentegrot zijn de mitigerende maatregelen in te delen in enkele categorieën:

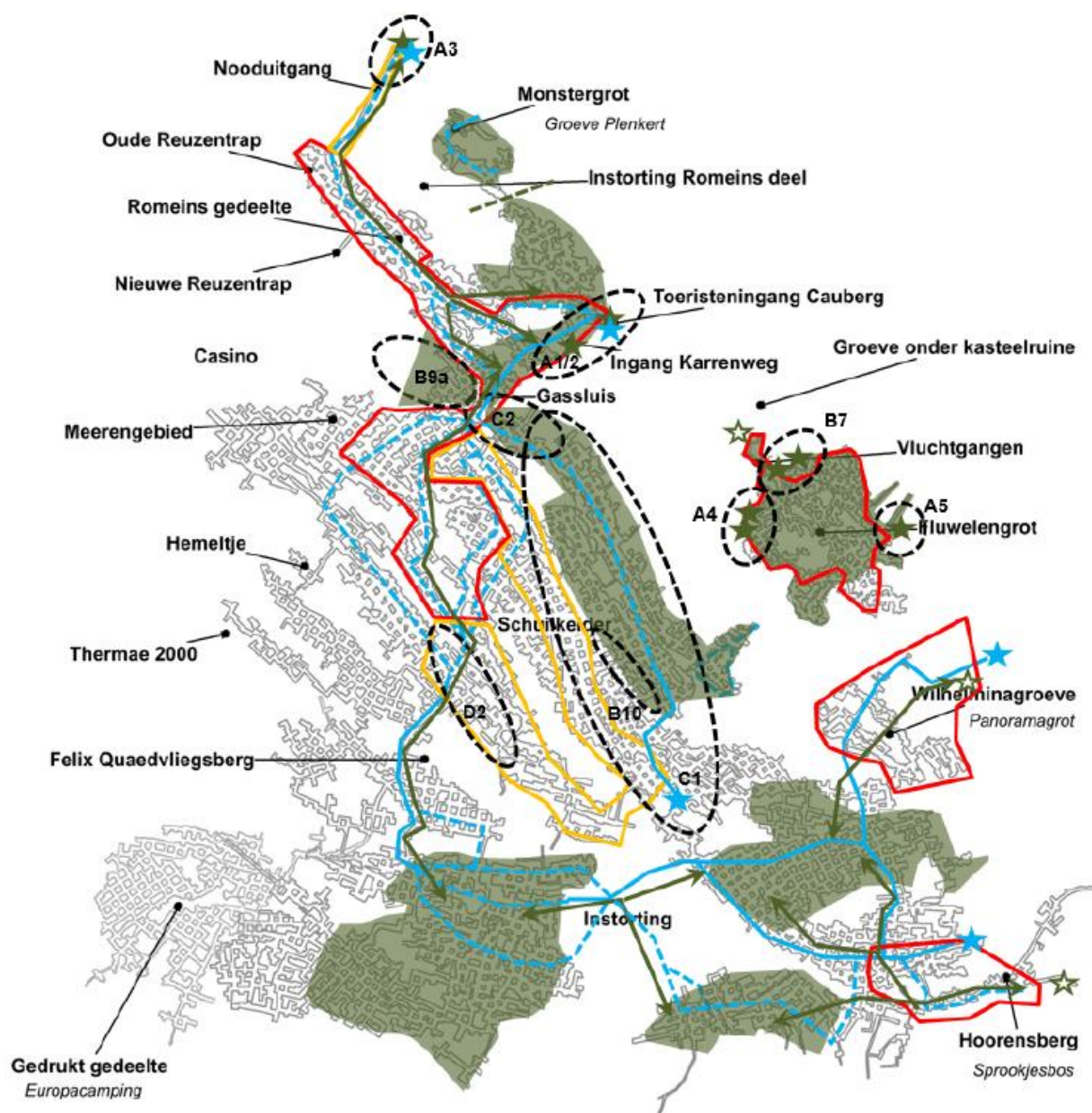
- A. Optimalisatie van bestaande groeve ingangen;
- B. Realisatie van nieuwe ingangen en het bevorderen van luchtstroming in de groeve;
- C. Realisatie van extra luchtstroming;
- D. Verminderen menselijke verstoring.

In tabel 3 worden de reeds uitgevoerde mitigerende maatregelen naar aanleiding van de kerstmarkt 2016 als ook de geplande mitigerende maatregelen voor de kerstmarkt 2017 weergegeven. Zie ook figuur 3 voor verdere verduidelijking van de locatie voor de te nemen mitigerende maatregelen.

Code	Planning	Status	Mitigatie	Doel
A1	Oktober 2016	Uitgevoerd	Verbeteren vliegopening, weghalen obstakels, ophangen betonkasten en/of gaten boren in muren	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A2	Oktober 2016	Uitgevoerd	Permanente vliegopening in diverse deuren, binnen- en buitenverlichting uitdoen/afschermen, ophangen betonkasten en/of gaten boren in muren	Verminderen lichtverstoring en daarmee verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A3	Oktober 2016	Uitgevoerd	Verbeteren invliegopening, ophangen betonkasten, uitdoen verlichting (binnen en buiten) in zwermperiode	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
B10	Oktober 2016	Uitgevoerd	Weghalen blokken in perforatiemuren Long	Verbeteren invliegmogelijkheden vleermuizen.
C2	Oktober 2016	Uitgevoerd	Openen muur afsluiting long door het verwijderen van enkele blokken (gaten maken)	Realisatie luchtcirculatie centrale deel van de groeve (long); tevens invliegopeningen vleermuizen
D2	Oktober 2016	Uitgevoerd	Gele lampen (permanente sfeerverlichting voor treintje) in centrale deel koppelen aan tijdschakelaar	Afname lichtverstoring in centrale deel groeve en daarmee verbeteren verbindingfunctie tussen noordelijke en zuidelijke deel groeve.
Bravo1	Kerstmarkt 2017	Beoogd	Er worden in zone Bravo geen verwarmingsbronnen gebruikt voor de opwarming van mensen en etenswaren	Voorkomen van extra opwarming van de groeve door verwarmingsbronnen.
Bravo2	Kerstmarkt 2017	Beoogd	In zone Bravo worden geen geurkaarsen en wierrook gebruikt	Voorkomen van verstoring van vleermuizen door geur.
Bravo3	Kerstmarkt 2017	Beoogd	In zone Bravo worden achter de kerststands gordijnen opgehangen aan de zijde van het Oude deel.	Uitwisseling van lucht en daarmee opwarming en lichtverstoring worden voorkomen.
Additioneel	Kerstmarkt 2017	Beoogd	In november en december vinden er geen rondleidingen plaats in de Gemeentegrot (lopend alsook met elektrische trein)	Voorkomen van verstoring door menselijk toedoen in het centrale deel van de groeve.
Additioneel	Kerstmarkt 2017	Beoogd	Gedurende de kerstmarkt wordt de Cave-experience (licht en geluidshow ter hoogte van het Romeinse deel) niet gehouden	Voorkomen van verstoring door licht en geluid.

Tabel 3 Mitigerende maatregelen Gemeentegrot

Figuur 3 Reeds uitgevoerde mitigerende maatregelen Gemeentegrot en Fluweelengrot

7.2. Fluweelengrot

Voor de Fluweelengrot zijn de mitigerende maatregelen in te delen in de volgende categorieën:

- A. Optimalisatie van bestaande groeve ingangen;
- B. Realisatie van nieuwe ingangen en het bevorderen van luchtstroming in de groeve.

In tabel 4 worden de reeds uitgevoerde mitigerende maatregelen naar aanleiding van de kerstmarkt 2016 als ook de geplande mitigerende maatregelen voor de kerstmarkt 2017 weergegeven. Zie ook figuur 3 voor verdere verduidelijking van de locatie voor de te nemen mitigerende maatregelen.

Code	Planning	Status	Mitigatie	Doel
A4	Oktober 2016	Uitgevoerd	Bij de ingang van de Fluweelengrot verlichting uitdoen / afschermen	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden.

				Minder verstoring slapende vleermuizen.
A5	Oktober 2016	Uitgevoerd	Nooduitgang verlichting op bewegingssensor plaatsen	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
A6	N.t.b. voorjaar 2018	Beoogd	Mogelijke optimalisatie van de ingang Kasteelgroeve	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden. Minder verstoring slapende vleermuizen.
B7	Oktober 2016	Uitgevoerd	Creëren nieuwe invliegopening noordzijde Fluweelengrot, heropenen dichtgemetselde muur en oud gat in plafond	Verbeteren in/uitvliegmogelijkheden.
B8	N.t.b. zomer 2018	Beoogd	Realisatie van een vleermuisingang in Jadoulgroeve. Nieuwe invliegopening, extra luchtcirculatie en optimalisatie groeve voor vleermuizen	Optimalisatie van de Jadoulgroeve voor vleermuizen

Tabel 4 Mitigerende maatregelen Fluweelengrot

8. Zienswijzen

Bij brief van 4 december 2017, ontvangen op 5 december 2017, heeft Stichting Ecologisch Vleermuis Onderzoek Nederland (SEVON), mede namens Stichting Natuurlijk Geuldal, hierna te noemen indiener, de volgende zienswijzen naar voren gebracht.

1) Vereisten ontheffing Wet natuurbescherming

Indiener geeft aan dat ontheffingverlening met betrekking tot verstoring op grond van de Wet natuurbescherming enkel mogelijk is als voldaan is aan een drietal vereisten (A. geen voldoende alternatieven; B. sprake van een groot maatschappelijk belang en C. instandhouding niet in het geding komt). Indiener geeft aan te twijfelen of aan A en B is voldaan, maar in de zienswijze de nadruk wil leggen op onderdeel C.

Reactie GS

Indiener geeft niet concreet aan waar de twijfel omtrent A en B op is gebaseerd. Ons college verwijst naar de overwegingen in hoofdstuk 5 en 6 van dit besluit. Er bestaat op grond daarvan geen aanleiding voor ons college om de ontheffing te weigeren.

2) Effectieve mitigatie- compensatie

Indiener stelt dat door de toenemende druk met festiviteiten in groeves een negatief effect op de aangewezen vleermuissoorten voor het Natura 2000-gebied 'Geuldal' plaatsvindt, en vraagt om passende mitigatie en beter beheer van de groeves. Tevens stelt indiener dat tot op heden effectieve, ter zake doende evidence based mitigatie en compensatie van de verstoring van vleermuizen niet heeft plaatsgevonden en dat er een gebrek aan onderbouwing is dat de uitvoer van de huidige genoemde mitigerende maatregelen afdoende is om negatieve effecten volledig uit te sluiten.

Er wordt gevraagd effectieve maatregelen na de winterslaapproiode (na 15 mei) te treffen ter mitigatie- compensatie.

Reactie GS

Bij verlening van de Wnb-vergunning aan gemeente Valkenburg aan de Geul is door ons college onderzocht of significante negatieve effecten als gevolg van de aangevraagde activiteit konden worden uitgesloten. Hiertoe is in het proces leidend tot het besluit Wnb intensief samengewerkt met een projectgroep bestaande uit ambtenaren van de gemeente Valkenburg aan de Geul, provincie Limburg en consultants van het adviesbureau ARCADIS om tot een gedegen aanvraag en mitigatieplan te komen voor de kerstmarkt 2017. Gedurende dit proces heeft er onder andere een specialistenoverleg plaatsgevonden. Er is gekozen om 'no regret' maatregelen uit te voeren voor de kerstmarkt 2017. Dit zijn maatregelen die zonder kans op negatieve gevolgen kunnen worden uitgevoerd.

Middels monitoring wordt de doeltreffendheid van het totaal aan mitigerende maatregelen gecontroleerd en wordt er meer inzicht verkregen in de effecten van de kerstmarkt op de staat van instandhouding van de betrokken vleermuissoorten.

3) Negatieve trends meervleermuis en vale vleermuis mogelijk effect van de kerstmarkt

Er kan niet worden uitgesloten, gezien de negatieve trends, dat een negatief effect op de meervleermuis en vale vleermuis door de kerstmarkt niet zal leiden tot een verdere negatieve

trend. Daarnaast geeft indiener aan dat de stand van de ingekorven vleermuis achter blijft ten opzichte van andere Natura 2000-gebieden.

Reactie GS

Sinds 1985 wordt er jaarlijks een kerstmarkt georganiseerd in de Gemeentegrot, sinds 1997 tevens in de Fluweelengrot. Zoals toegelicht in hoofdstuk 6 van onderhavig besluit valt aan de hand van de trends geen causaal verband aan te duiden tussen de kerstmarkt in de Gemeentegrot en Fluweelengrot en de teruggang van populatietrends van de betrokken vleermuizen. Omdat dit causaal verband ook niet volledig valt uit te sluiten wordt middels mitigatie een eventueel resteffect gemitigeerd, deze mitigerende maatregelen worden tevens gemonitord.

Gelet op het vorenstaande zien wij in de zienswijzen van SEVON, mede namens Stichting Natuurlijk Geuldal, geen aanleiding om de bij besluit van 19 oktober 2017 aan gemeente Valkenburg aan de Geul verleende Wnb-vergunning voor het organiseren en exploiteren van het evenement kerstmarkt 2017 in de Gemeentegrot en Fluweelengrot, gelegen aan de Daalhemerweg te Valkenburg, in te trekken.

9. Conclusie

Natura 2000

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat het onderhavige door gemeente Valkenburg aan de Geul aangevraagde tijdelijke evenement geen significante negatieve effecten zal veroorzaken op de instandhoudingsdoelstellingen van het Nederlandse Natura 2000-gebied 'Geuldal'. Het natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis zullen geen significant negatieve gevolgen ondervinden, mits deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften worden nageleefd.

Tegen deze achtergrond is vergunningverlening voor de aangevraagde activiteiten in overeenstemming met het bepaalde in de Wet natuurbescherming.

Soortenbescherming

Vleermuizen, art. 3.5, tweede en vierde lid, Wnb

Het toetsingskader dat betrekking heeft op het beschermen van Habitatrichtlijnsoorten biedt ten aanzien van de watervleermuis, meervleermuis, ingekorven vleermuis, baardvleermuizen, vale vleermuis, franjestaart en grootoorvleermuis voldoende gronden voor ontheffingverlening van de verbodsbepalingen als opgenomen in artikel 3.5.

Ten overvloede

Het is mogelijk dat in het projectgebied andere, dan uit onderzoeken gebleken, beschermde soorten voorkomen. In dat geval is mogelijk toch sprake van een overtreding van een of meer verbodsbepalingen van paragraaf 3.1 en/of paragraaf 3.2 Wnb en/of paragraaf 3.3 Wnb.

Bij (mogelijke) overtreding van verboden waarvoor bij dit besluit geen ontheffing is verleend, dient bij het bevoegd gezag een (aanvullende) ontheffing te worden aangevraagd.

Zorgplicht

Onverminderd de vrijstellingen, gedragscodes en ontheffingen dient altijd de wettelijke zorgplicht als bedoeld in artikel 1.11 Wnb voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in acht te worden genomen. Dat houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.